

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-ФІЛОЛОГІВ ДО ФОРМУВАННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Пліс В.П. (Харків)

У статті визначено, що на тлі зростання значущості проблеми формування у школярів духовно-моральних цінностей значно загострюється потреба в підвищенні ефективності викладання філологічних предметів, які мають у цьому плані значний педагогічний потенціал. Як установлено, різні аспекти проблеми викладання в школі філологічних предметів є об'єктом дослідження багатьох українських та зарубіжних науковців, проте сьогодні існує нагальна потреба в з'ясуванні можливостей та перспектив застосування вчителями-філологами у процесі навчання школярів різних видів медіаресурсів, а також у забезпеченні підготовки майбутніх учителів-філологів до формування в учнів медіакомпетентності. Тому метою статті є розкриття окремих аспектів підготовки майбутніх учителів-філологів до формування медіакомпетентності старшокласників.

У публікації проаналізовано різні тлумачення поняття «медіакомпетентність», на цій підставі медіакомпетентність визначено як інтегративну якість людини, що забезпечує її спроможність кваліфіковано й відповідально працювати з медіаресурсами та адекватно використовувати їх у різних життєвих ситуаціях. У статті також виявлено особливості предметів гуманітарного й, зокрема, філологічного циклу, проаналізовано наведену в Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти мету вивчення старшокласниками предметів, що відносяться до освітньої галузі «Мови і літератури». Установлено, що суть та зміст медіакомпетентності значною мірою узгоджується з метою та завданнями вивчення старшокласниками цих предметів. Доведено, що педагогічно грамотне використання медіаресурсів під час викладання гуманітарних предметів у старшій школі забезпечує не тільки ефективне формування медіакомпетентності учнів, але й покращення їхніх навчальних досягнень у вказаній освітній галузі.

У статті зроблено висновок про те, що у вищій школі важливо забезпечити цілеспрямовану підготовку майбутніх учителів-філологів до формування медіакомпетентності старшокласників. Під час здійснення цієї підготовки необхідно забезпечити не тільки засвоєння студентами знань про суть медіакомпетентності та специфіку її розвитку в учнів старшої школи, але й опанування ними вмій відбору оптимальних завдань для формування цієї компетентності.

Ключові слова: майбутній учитель-філолог, медіакомпетентність, підготовка, старшокласник, філологічні предмети.

Плис В.П. Отдельные аспекты подготовки будущих учителей-филологов к формированию медиакомпетентности старшеклассников. В статье определено, что на фоне роста значимости проблемы формирования у школьников духовно-нравственных ценностей значительно обостряется потребность в повышении эффективности преподавания филологических предметов, которые имеют в этом плане значительный педагогический потенциал. Как установлено, различные аспекты проблемы преподавания в школе филологических предметов являются объектом исследования многих украинских и зарубежных ученых, однако сегодня существует насущная необходимость в выяснении возможностей и перспектив применения учителями-филологами в процессе обучения школьников разным видам медиаресурсов, а также в обеспечении подготовки будущих учителей-филологов к формированию у учащихся медиакомпетентности. Поэтому целью статьи является раскрытие отдельных аспектов подготовки будущих учителей-филологов к формированию медиакомпетентности старшеклассников.

В публикации проанализированы различные толкования учеными понятия «медиакомпетентность», на основе этого медиакомпетентность определена как интегративное качество человека, обеспечивающее его способность квалифицированно и ответственно работать с медиаресурсами и адекватно использовать их материалы в различных жизненных ситуациях. В статье также выявлены особенности предметов гуманитарного и в частности филологического цикла, проанализирована приведенная в Государственном стандарте базового и полного общего среднего образования цель изучения старшеклассниками предметов, относящихся к образовательной области «Языки и литературы». Установлено, что суть и содержание медиакомпетентности в значительной степени согласуется с целями и задачами изучения старшеклассниками этих предметов. Доказано, что педагогически грамотное использование медиаресурсов при преподавании гуманитарных предметов в старшей школе не только обеспечивает эффективное формирование медиакомпетентности учащихся, но и способствует улучшению их знаний в указанной сфере образования.

В статье сделан вывод о том, что в высшей школе важно обеспечить целенаправленную подготовку будущих учителей-филологов к формированию медиакомпетентности старшеклассников. При осуществлении этой подготовки необходимо обеспечить не только усвоение студентами знаний о сути медиакомпетентности и специфике ее развития у учащихся старшей школы, но и овладение ими умениями отбора оптимальных задач для формирования этой компетентности.

Ключевые слова: будущий учитель-филолог, медиакомпетентность, подготовка, старшеклассник, филологические предметы.

Valeriia Plis. Specific aspects of training future philology teachers to form media competence of high school students. The author argues that the growing importance of forming spiritual and moral values of school children makes more acute the necessity to provide more efficient teaching of the philological subjects,

which have significant pedagogical potential in the above area. Various aspects of the problem of teaching philological subjects at school have been researched by many Ukrainian and foreign scholars, however, nowadays there is an urgent need to determine possibilities and prospects for the application of various types of media resources within the teaching process by philology teachers, as well as ways of training future philology teachers to form students' media competence. Therefore, the purpose of the article is to clarify specific aspects of training future philology teachers to form high school students' media competence.

The author analyzes various interpretations of the "media competence" concept and defines it as an integrative quality of a personality that provides the ability to operate competently and responsibly with media resources and use their materials in different life situations appropriately. The article also reveals specifics of the humanities and, in particular, philological cycle subjects, and analyzes the purpose of teaching subjects related to the educational field "Languages and Literature" (given in the State Standard of Basic and Complete General Secondary Education) to high-school students. The study has shown that the essence and content of media competence are substantially consistent with the purpose and objectives of studying the above subjects by high-school students. Pedagogically efficient usage of media resources when teaching humanities subjects in high school both provides the effective formation of students' media competence and improves their educational achievements in this educational field.

The author concludes that there is a necessity to provide purposeful training of future philology teachers to form media competence of high school students. This training should not only give the future teachers the knowledge about the essence of media competence and the specifics of its development in high school students but also let them master the skills in selecting optimal tasks for competence formation.

Key words: future philology teacher, high school student, media competence, philological subjects, training.

Постановка проблеми. На тлі сучасних викликів реальності значно зростає важливість формування духовно-моральних цінностей членів українського суспільства, що є необхідною передумовою для його нормального функціонування й подальшого розвитку. У зв'язку з цим загострюється потреба в підвищенні ефективності викладання філологічних предметів у закладах загальної середньої освіти, бо вказані предмети мають значний педагогічний потенціал у формуванні особистості учня.

Реалізація зазначеного потенціалу відбувається через звернення педагога до індивідуального досвіду школярів, цілеспрямоване пред'явлення їм відібраного ціннісно збагаченого навчального матеріалу, спонукання до його осмислення та співвіднесення із власними переконаннями, ідеалами та очікуваннями. У свою

чергу, це створює сприятливі передумови для формування в особистості схильності до сприйняття ціннісного контексту, відпрацювання власної суб'єктивної позиції стосовно кожного обраного об'єкта філологічного дослідження, а як наслідок – забезпечує структурування індивідуального життєвого досвіду людини, активізує регулярне переосмислення нею персональної системи цінностей.

Варто також наголосити на актуальності та доцільності широкого використання на уроках із предметів філологічного циклу різного виду медіаресурсів, робота з якими вимагає від учнів прояву логічного і критичного мислення, комунікативних здібностей, емпатії й інших особистісних якостей та властивостей. У світлі цього в школі важливо проводити цілеспрямовану роботу, спрямовану на формування компетентності школярів у галузі використання медіа, що вимагає від учителя відповідної практичної підготовленості до такої роботи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За результатами проведеного аналізу наукових джерел з'ясовано, що сьогодні різні аспекти проблеми викладання в школі філологічних предметів є об'єктом дослідження багатьох українських та зарубіжних науковців. Так, окремі історичні аспекти та подальші перспективи розвитку філологічних наук висвітлено в працях К. Близнюк, В. Дроздової, С. Куранової, А. Лучик, Н. Томи, Ш. Поллока, О. Семенов та ін. Специфіку навчання дисциплін філологічного циклу розкрито в напрацюваннях Л. Базиль, С. Караман, Л. Мацько, А. Нікітіної та ін. Авторські методики викладання філологічних дисциплін у закладах освіти різного типу представлено в наукових доробках О. Горошкіної, Л. Паламар, О. Циганок, Н. Ушакової, Т. Яценко та ін.

Основні шляхи використання філологічних дисциплін як засобу формування особистості схарактеризовано в працях Л. Андрейко, Г. Мариківської, О. Петрович, М. Пентилюк, О. Шевчук та ін. Питання використання педагогами-філологами інноваційних технологій у своїй професійній діяльності висвітлено в наукових розвідках І. Бопка, Т. Кулікової, О. Кучерук, О. Осової, В. Сидоренко та ін.

Сучасні вчені приділяють значну увагу різним питанням медіаосвіти. Так, у науковій літературі висвітлено історичні аспекти здійснення медіаосвіти (М. Коропатник, І. Левшина,

О. Федоров та ін.), розкрито сутність та перспективи подальшого розвитку медіаосвіти в Україні (І. Духаніна, Н. Іванов, К. Левківський, В. Тарабін та ін.).

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми. Названі вчені зробили вагомий внесок у вивчення проблеми викладання філологічних дисциплін у сучасних закладах освіти. Проте дослідження науковців та результати опрацювання практичного досвіду стали підставою для висновку про необхідність продовження наукового пошуку в указаному напрямі. Зокрема, встановлено, що існує нагальна потреба в з'ясуванні можливостей та перспектив застосування в процесі навчання школярів різних видів медіаресурсів, а також у забезпеченні підготовки майбутніх учителів-філологів до формування в учнів медіакомпетентності.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). **Мета статті** – розкрити окремі аспекти підготовки майбутніх учителів-філологів до формування медіакомпетентності старшокласників.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Вивчення порушеної проблеми передбачає уточнення авторського тлумачення поняття «медіакомпетентність». Як встановлено в дослідженні, це поняття трактується в сучасній педагогіці неоднозначно.

Так, автори багатьох наукових публікацій (В. Іванов, О. Волошенюк, А. Литвин, Т. Носкова, В. Робак, А. Сулім, А. Федоров) стверджують, що медіакомпетентність – це результат інтеграції сукупності відповідних мотивів, знань, умінь, здібностей, які забезпечують здатність особистості здійснювати підбір, критичний аналіз, оцінювання, використання, створення та передачу медіатекстів різних жанрів і форм, а також аналіз багатоаспектних процесів функціонування медіа в сучасному соціумі [4; 5; 6; 8; 10]. І. Григор'єва під цим поняттям розуміє здатність особистості до реалізації культуровідповідних видів діяльності, ведення діалогу з іншими людьми та вирішення різних життєвих завдань в умовах інформаційного суспільства на основі використання медіа [1: 15].

О. Кутькіна тлумачить зазначене поняття як складне особистісне утворення людини, що включає в себе сукупність її знань про медіа, умінь і навичок їх практичного застосування,

відповідні якості та властивості людини (пізнавальна активність, критичне мислення, творче мислення, комунікативність, рефлексійність), досвід використання медіа в різних сферах діяльності, зокрема досвід роботи з комп'ютером як основним медіаінструментом, а також розвиненість позитивної мотивації й ціннісно-сміслових уявлень (ставлень) про діяльність із використанням медійних засобів [3: 8]. О. Шариков і С. Шумаєва вбачають сенс медіакомпетентності в здатності людини сприймати, створювати, передавати, інтерпретувати медійну інформацію, розвиненості вмінь критично мислити та вести медіатизований діалог з іншими людьми, грамотно використовувати різні технічні й семіотичні системи з урахуванням їх обмежених можливостей [11: 12].

Аналіз трактувань зазначеного поняття вченими свідчить про те, що їх розуміння суті цього поняття суттєво не суперечать між собою, а медіакомпетентність сприймається як результат спеціально організованої медіаосвіти. На основі врахування точок зору з окресленого питання різних науковців у представленій статті під медіакомпетентністю розуміється інтегративна якість людини, яка забезпечує її спроможність кваліфіковано й відповідально працювати з медіаресурсами та адекватно використовувати їх матеріали в різних життєвих ситуаціях.

Підкреслимо, що завдання формування медіакомпетентності учнів є актуальним для кожного етапу шкільної освіти, однак особливу важливість це завдання набуває на етапі старшої школи. Адже старшокласникам притаманні такі вікові особливості: досягнення періоду стабілізації особистості, підвищення рівня самосвідомості й розвиненості інтересу до власного світу, наявність бажання швидше подорослішати і прагнення до справедливості, професійне й особистісне самовизначення, активний розвиток інтелектуальних здібностей тощо.

Слід також зазначити, що особливі можливості щодо формування медіакомпетентності старшокласників мають предмети філологічного циклу. Як відзначається в Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти, метою освітньої галузі «Мови і літератури» є розвиток особистості школяра, формування в нього читацької, мовної й мовленнєвої культури, літературної і комунікативної компетентності, моральності, громадянськості, національної свідомості,

гуманістичних ціннісних орієнтацій і гарного естетичного смаку. У зазначеному документі також уточнюється, що вказана освітня галузь об'єднує в собі мовний (українська мова, мови національних меншин, іноземні мови) та літературний (українська література, світова література і літератури національних меншин) компоненти [2].

Науковці визначають такі особливості предметів гуманітарного й, зокрема, філологічного циклу: 1) викладання цих предметів передбачає формування у школярів певного суб'єктивного цінного ставлення до навчального матеріалу, накопичення досвіду спілкування з іншими людьми; 2) учні під час вивчення гуманітарних, у тому числі філологічних, предметів не просто накопичують нові знання, але й актуалізують, розвивають відповідні ціннісні ставлення, замінюючи застарілі на нові; 3) засвоєння особою навчального матеріалу з указаних предметів вимагає здійснення його співвіднесення із власними цінностями й переживаннями, уявної постановки себе на місце персонажів чи історичних героїв, постійної рефлексії власних ставлень та емоцій; 4) під час вивчення учнями гуманітарних і, зокрема, філологічних предметів складно визначити чітко описаний очікуваний результат, бо цей результат має узгоджуватися з персональними цілями, ідеалами, переконаннями, накопиченим досвідом людини; 5) гуманітарне пізнання забезпечує нерозривну єдність об'єкта вивчення й засвоєної інформації про нього та є процесом співробітництва і співтворчості школяра та автора твору, причому ефективність цього процесу значною мірою зумовлюється емоційно-ціннісним забарвленням засвоєних особою знань про гуманітарний об'єкт; 6) під час здійснення гуманітарного пізнання провідну роль виконує не логічне, а критичне та творче мислення, причому для розуміння гуманітарного об'єкта його слід сприймати як цілісність; 7) вивчення гуманітарних і особливо філологічних предметів значною мірою впливає на формування в учнів індивідуальної картини світу, відпрацювання персональних життєвих сенсів, ціннісного ставлення до цих навчальних предметів, оточуючих людей та світу загалом [7: 9].

Наведені вище вікові особливості старшокласників та специфіку викладання предметів філологічного циклу у школі важливо враховувати під час формування медіакомпетентності старшокласників. Тому в навчанні предметів філологічного

профілю школярів зазначеної вікової категорії центральне місце мають займати завдання конструктивного та творчого характеру.

У світлі викладеного можна підсумувати, що під час здійснення підготовки майбутніх учителів-філологів до формування медіакомпетентності старшокласників необхідно забезпечити не тільки засвоєння студентами знань про суть медіакомпетентності та специфіку її розвитку в учнів старшої школи, але й опанування ними вмінь відбору оптимальних завдань для формування цієї компетентності.

Наведемо приклади таких завдань. Так, учням 10 класу можна дати завдання такого типу: створити проєкт на тему «Зміни ідеалу української жінки протягом другої половини ХХ – початку ХХІ століття». Цей проєкт рекомендовано виконувати на основі вивчення та зіставлення змісту художніх творів та матеріалів ЗМІ, в яких описується вищезазначений ідеал.

Учням 12 класу можна запропонувати таке завдання: прочитати запропонований фрагмент художнього твору та проаналізувати, які художні прийоми й засоби було використано для представлення головних персонажів, сформулювати власне ставлення до цих персонажів. Іншим цікавим завданням для школярів цього класу є таке: переглянути декілька запропонованих сюжетів вітчизняних і зарубіжних телеканалів та проаналізувати, чи були в переглянутих відео застосовані спеціальні маніпулятивні прийоми. Для полегшення цієї роботи учасникам доцільно видати карти з описом різних прийомів маніпуляцій, наприклад таких: «однобічна перспектива», зсув акцентів, використання так званих «обтічних фраз»; подача інформації про певну малоймовірну подію подається як констатація факту тощо (під час виконання цього завдання в нагоді стануть ідеї медіа тренера В. Потапової). Після виконання цього завдання зі школярами варто обговорити, яка інформація здійснила на них більший вплив: із художньої книги чи телевізійної документальної передачі, а також попросити обґрунтувати свою думку.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. На основі аналізу наукової літератури зроблено висновок про те, що суть та зміст медіакомпетентності як особистісної якості значною мірою узгоджується з метою та завданнями вивчення старшокласниками навчальних предметів, які відносяться до освітньої галузі «Мови і

літератури». Головною особливістю цих предметів є те, що засвоєння учнями їх змісту забезпечує формування певних суб'єктивних ціннісних ставлень особистості, розвиває їх критичне та творче мислення, допомагає краще розуміти навколишній світ і оточуючих людей, сприяє накопиченню життєвого досвіду. А тому впровадження відповідних медіаматеріалів у процес навчання цих предметів є цілком доцільним кроком. Причому важливо підкреслити, що педагогічно грамотне використання медіаресурсів під час викладання гуманітарних предметів у старшій школі не тільки забезпечує ефективне формування медіакомпетентності учнів, але й сприяє поліпшенню їхніх навчальних досягнень в освітній галузі «Мови і літератури». У світлі вищевикладеного зроблено висновок про те, що у вищій школі важливо забезпечити цілеспрямовану підготовку майбутніх учителів-філологів до формування медіакомпетентності старшокласників. У подальшому дослідженні планується схарактеризувати методи та форми формування медіакомпетентності старшокласників під час вивчення предметів філологічного циклу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Григорьева И.В. Информационно-образовательное пространство вуза как фактор формирования медиакомпетентности будущего педагога: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Иркутский государственный университет, Педагогический институт. Иркутск, 2013. 239 с.
2. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти (Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/1392-2011-п,8206#Text> (дата звернення: 1.07.2020).
3. Кутькина О. П. Педагогические условия формирования медиакомпетентности будущих библиотечно-информационных специалистов: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / Алтайский государственный педагогический университет. Барнаул, 2006. 22 с.
4. Литвин А.В., Робак В.С. Завдання медіаосвіти в підготовці фахівців. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка*. 2013. № 3. С. 31–37.
5. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / ред.-упор. В.Ф. Іванов, О.В. Волошенюк; за наук. ред. В.В. Різуна. Київ: Центр Вільної Преси, 2013. 352 с.

6. Носкова Т. Медиакomпетентность. *Психология общения. Энциклопедический словарь* / под общ. ред. А.А. Бодалева. М.: Изд-во «Когито-Центр», 2011. 600 с.
7. Сериков В.В. Образование и личность. Теория и практика проектирования педагогических систем. М.: ИК «Логос», 1999. 272 с.
8. Сулім А.А. Медиакomпетентність як результат упровадження медіаосвіти. *Вісник Харківського Національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Соціальні комунікації»*. Харків, 2011. Вип. 3, № 968. С. 26–29.
9. Ткачова Н.О. Аксиологічний підхід до організації педагогічного процесу в загальноосвітньому навчальному закладі: монографія. Луганськ: ЛНУ імені Тараса Шевченка; Х.: Вид-во «Каравела», 2006. 300 с.
10. Федоров А.В. Классификация показателей информационной грамотности /компетентности личности URL: <https://psyfactor.org/lib/fedorov14.htm> (дата звернення: 08.08.2020).
11. Шариков А.В. Медиа образование: мировой и отечественный опыт. М.: НИИ СО и УК АПН СССР, 1990. 64 с.
12. Шумаєва С. Медіа компетентність як складова загальної, мас-медійної просвіти. *Психологопедагогічні проблеми сільської школи*: зб. наук. пр. Уман. держ. пед. ун-ту імені Павла Тичини. Умань: ФОП Жовтий О.О., 2014. Випуск 48. URL: http://library.udpu.org.ua/library_files/psuh_pedagog_probl_silsk_shkolu/16/visnuk_12.pdf (дата звернення 10.08.2020).

REFERENCES

1. Grigoreva, I.V. (2013). Informatsionno-obrazovatelnoe prostranstvo vuza kak faktor formirovaniya mediakompetentnosti buduschego pedagoga [Informational and educational university space as a factor in future teachers' media competence formation]. *Candidate's thesis*. Irkutsk: Irkutsk State University, Pedagogical Institute [in Russian].
2. *Derzhavnyj standart bazovoyi i povnoyi zagalnoyi serednoyi osvity (Zatverdzheno Postanovoyu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 lystopada 2011 r. No. 1392 [State Standard of Basic and Complete Secondary Education (approved by order No. 1392 of November 23, 2011)]*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/1392-2011-p,8206#Text> [Accessed 1 July 2020] [in Ukrainian].
3. Kutkina, O.P. (2006). Pedagogicheskie uslovija formirovaniya mediakompetentnosti buduschih bibliotечно-informatsionnyh spetsialistov [Pedagogical conditions for forming media competence of future library and information specialists]. *Extended abstract of the candidate's thesis*. Barnaul: Altai State Pedagogical University [in Russian].

4. Lytvyn, A.V. and Robak, V.Y. (2013). *Zavdannya mediaosvity v pidgotovci fahivciv*. [Tasks of media education in training specialists]. *Naukovi zapysky Ternopilskogo nacionalnogo pedagogichnogo universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Seriya: Pedagogika [Scientific papers of Volodymyr Hnatiuk Ternopil National Pedagogical University, Part "Pedagogy"]*. Ternopil, 3, pp. 31–37 [in Ukrainian].
5. Ivanov, V.F., Voloshenyuk, O.V. and Rizun, V.V. (Eds.) (2013). *Mediaosvita ta mediagramotnist [Media education and media literacy]*. Kyiv: Centr Vilnoiyy Presy [in Ukrainian].
6. Noskova, T. (2011). *Mediakompetentnost [Media competence]. Psihologija obschenija. Entsiklopedicheskij slovar [Psychology of communication. Encyclopedia dictionary]*. Bodalev, A. (Ed.). Moscow: Kogito-Centr [in Russian].
7. Serikov, V.V. (1999). *Obrazovanie i lichnost. Teorija i praktika proektirovaniya pedagogicheskikh system [Education and personality. Theory and practice of designing pedagogical systems]*. Moscow: Logos [in Russian].
8. Sulim, .A. (2011). *Mediakompetentnist jak rezultat uprovdzhennja mediaosviti [Media competence as a result of media education]*. *Visnyk Harkivskogo Nacionalnogo universytetu imeni V.N. Karazina. Seriya "Sotsialni komunikatsii" [Bulletin of V.N. Karazin Kharkiv National University, Part "Social Communication"]*. Kharkiv, 3, No. 968, pp. 26–29 [in Ukrainian].
9. Tkachova, N.O. (2006). *Aksiologichnyj pidhid do organizaciyi pedagogichnogo procesu v zagalnoosvitnomu navchalnomu zakladi [Axiological approach to organization of the pedagogical process at secondary school]*. Luhansk: Luhansk Taras Shevchenko National University; Kharkiv: Karavela [in Ukrainian].
10. Fedorov, A.V. *Klassifikacija pokazatelej informacionnoj gramotnosti / kompetentnosti lichnosti [Classification of criteria of a person's informational literacy / competence]*. Available at: <https://psyfactor.org/lib/fedorov14.htm> [Accessed 8 August 2020] [in Russian].
11. Sharikov, A.V. (1990) *Media obrazovanie: mirovoj i otechestvennyj opyt [Media education: world and domestic experience]*. Moscow: NII SO i UK APN SSSR [in Russian].
12. Shumaeva, S. (2014). *Media kompetentnist yak skladova zagalnoyi, mas-medijnoyi prosvity [Media competence as a component of general, mass-media education]*. *Psyhologopedagogichni problemy silskoyi shkoly [Psychological and Pedagogical Problems of a Rural School]*. Issue 48. Available at: http://library.udpu.org.ua/library_files/psuh_pedagog_prob_lsilsk_shkolu/16/visnuk_12.pdf [Accessed 10 August 2020] [in Russian].

Пліс Валерія Павлівна, старший викладач кафедри методики та практики викладання іноземної мови факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (61022, Харків, майдан Свободи, 4); e-mail: valeriiaplis@karazin.ua; orcid: <https://orcid.org/0000-0001-8922-1093>.

Плис Валерия Павловна, старший преподаватель кафедры методики и практики преподавания иностранного языка факультета иностранных языков Харьковского национального университета имени В.Н. Каразина (61022, Харьков, площадь Свободы, 4) e-mail: valeriiaplis@karazin.ua; orcid: <https://orcid.org/0000-0001-8922-1093>.

Valeriia Plis, Assistant Professor, Department of Foreign Language Teaching Methods and Practice, The School of Foreign Languages, V.N. Karazin Kharkiv National University (61022, Kharkiv, 4 Svoboda Square); e-mail: valeriiaplis@karazin.ua; orcid: <https://orcid.org/0000-0001-8922-1093>.